

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnštvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Politični položaj.

(V državnem zboru dne 3. julija govoril dr. L. Gregorčec.)

Visoka zbornica! Stara navada je, da se pri posvetovanju o dispozicijskem zakladu govori o političnem položaju. Vsled te navade bom tudi jaz govoril o splošnem političnem položaju, in sicer s tistega stališča, katero jugoslovanski poslanci v tej zbornici vedno zavzemajo.

Gospóda moja! Koalicija je pred kratkim premirila in bila takoj pokopana. Čudno, da je bilo jako malo žalovalcev. Celo nositelji koalicije so se veselo držali.

Vsaj dve koaliranih strank sta veseli, da sta srečno prišli iz koalicije. Liberalni listi trdè sicer, da je vladalo tudi v njih taboru zgolj veselje, ko je razpadla koalicija, ali težko, da jim je kdo verjel. Uzrokov radovati se, niso imeli, zakaj v tretjič je že razpadla njih moč, v tretjič jim je državno krmilo zdrknilo iz rok, tretjič so njih ministri se morali umakniti s toli zaželenih in tako težko pridobljenih ministerskih sedežev in to pot tako hitro in sramotno, kakor še nikdar poprej, vrhu tega pa po krivdi njihove lastne stranke. Velikanske reči so se obljubovale: nov kazenski zakon, nov civilnopravdni red, nov obrtni red, rešitev kmetov, regulacija valute, davčna in korenita volilna preosnova. Nobena teh objub se ni izpolnila, da-si je bila na razpolaganje velikanska večina in je drž. zbor skoro neprestano zboroval. K temu je prišel še trikratni začasni proračun in slučajnost, da se bo morala zbornica na jesen hkrati o dveh proračunih posvetovati. Zajedno se je prikazal deficit tudi za našo državno polovico, kakor ga Madjari že imajo; prebitek 47.000 gl. je pač le jako tenak jez pred deficitovimi valovi. To bremeni močno gospodujočo nemško-liberalno stranko.

Pričakovati je bilo, da se primeri nezaslišan fijasno, grozen polom, in da se ta politični bankerot svetu vsaj nekoliko prikrije, zlasti pred liberalnimi volilci, za to se je porabila mala celjska zadevica. To na sebi tako malenkostno, pravično vprašanje o celjskih paralelkah se je napihnilo v velikansko papirnato strašilo; po njem se je udrihalo z velikanskim pogumom, da se reši vsled nekaterih slovenskih dijakov in profesorjev baje v silni nevarnosti nahajajoče se nemštvo. Vzlic tej hrabrosti pa slovenskega zmaja ni bilo moč ubiti in zato so liberalni gospodje sklenili, dokazati svetu na drug način svoje pristno nemštvo. Zažgali so svoje lastno pribezališče in razdrli koalicijo.

Da si ob davčni in volilni preosnovi ne zlomijo vratu, spodtaknili so se prostovoljno ob ubornem Celju in koalicija je bila ubita. Če je bilo Celje komedija,

utegne razdejana koalicija postati za liberalno stranko tragedija; sedaj je jasno dokazano, da je vitez Schmerling poznal liberalce prav in dobro, ko jim je očital: Vi ste nesposobni, vladati Avstrijo!

Kadar so prišli liberalci na krmilo, vladali so z izjemnim stanjem. Tisto vlado pa je takoj spoditi in tisti stranko je takoj ob upliv pripraviti, ki reče, da brez izjemnega stanja ne more izhajati, zakaj že to je dokaz njene nesposobnosti.

Sicer pa pridemo do istega konca, če motrimo delovanje liberalcev na drugih poljih. Roko v roki z Madjari in židi nas silijo na pota, katera so nevarna skupnim državnim interesom. Gospodarski liberalizem je za vse tiste sloje, ki kaj pridelujejo, silno nevaren, zlasti za obrtnike in kmetovalce, pa tudi država ima od njega velikansko škodo.

Še nikdar ni bila naša država tako odvisna od kapitalističnih sil, kakor za časa tretje liberalne dobe. Res je, da se slovenski poslanci unanji naši politiki niti v tej zbornici, niti v delegaciji niso očitno ustavljali, pa tudi ne ogrevajo se za-njo. Takisto resnično pa je tudi, da se je vse jugoslovansko časopisje izreklo zoper trozvezo in to iz tehtnih razlogov. Pred vsem obžaluje, da mora naša častitljiva Avstrija, katera je toliko prebila in kateri se grozi s sunkom v srce, stražiti laški in pruski plen. Drugič ne more verjeti, da bi bilo prijateljstvo naših zaveznikov pristno. Tretjič obžaluje, da je razmerje z Vatikanom vsled trozveze postalo napeto. Pred nekaj leti so papež baje rekli nekemu avstrijskemu škofu: Austria nos penitus deseruit, Avstrija nas je popolnoma zapustila. Gotovosti v tem oziru ni bilo dobiti. Odkar pa se je baronu Banffyju poslal zloglasni dopis, veruje to ves svet.

Že ošabni način, neolikani jezik in neopravičena očitavanja svedočijo, da je nastala velika nezadovoljnost. Če se tako piše in se milijoni avstrijskih katolikov tako žalijo, mora biti jako slabo razmerje.

Glavni povod nezadovoljnosti jugoslovanskega časopisja s trozvezo je strah, da bi se naši zavezniki mogli slučajno vtikati tudi v naše notranje zadeve, da bi mogla unanja politika usodno uplivati na notranjo. Ta strah pač ni povsem neopravičen. Prav od ustanovitve in zlasti od obnovitve trozveze opazujemo, da se avstrijski Slovani na celi črti zopet ob zid pritiskajo.

Opozarjam samo na Češko in na Primorsko. Ker je sosed onkraj Adrije naš zaveznik, se vlada na Primorskem ne upa vladati avstrijsko, namreč pravično. — O tej stvari ne bom dalje govoril. (Dalje prih.)

Govor poslanca Robiča za Celje.

(V drž. zboru dne 10. julija t. l.)

Akoravno so mi gospodje tovariši naklonili čast glavnega govornika, vendar bodem kolikor mogoče ob kratkem razložil svoje stališče ter nasprotnim govornikom odgovarjal le najbistvenejše. Vprašanje celjsko je povsem tako jasno, da le bistvo vsega ponovim. Poslanca dr. Kraus in Halwich sta opetovano naglašala, da hočemo posloveniti nemški šolski zavod. To ni istina. Mi le hočemo samostojno dvojezično gimnazijo, in nemške gimnazije Nemcem nihče ne jemlje.

Gospod poslanec dr. Kraus se je pri tem vprašanju izjavljal tudi o ljudski šoli na Spodnjem Štajarskem, da si niso na vrsti ljudske šole. Z ozirom na opravljeni red ne govorim o ljudskem šolstvu, toda odločno moram zavračati njegove napade na slovensko duhovščino. To vendar ni čudno, če slovenska duhovščina slovenskih otrok noče v veronauku podučevati nemški. Da je isti gospod poslanec celo nesrečo, ki je vsled potresa zadela Slovence in Nemce v Ljubljani, spravi v razgovor, to ni plemenito in ne taktno.

Gospod poslanec Kokoschinegg je grajal mariborsko gimnazijo ter gledé reda in razmerja med nemškimi in slovenskimi dijaki povedal toliko neresničnega, da je gotovo zajemal iz jako kalnega vira. Kdor pozna razmere na mariborski gimnaziji in ondotni izvrstni red, kakor jaz, mora odločno zavračati take napade. Toda napaka je, katero je gospod Kokoschinegg javno naglašal, da je ravnatelj rojen Slovenec. — Predgovornik dr. Menger je trdil, da imajo Slovenci pet slovenskih gimnazij, toda pozabil jih je naštet. Neumevno mi je, kako se more kaj tacega trditi, kakor mi je neumevna trditev dr. Mengerja, da Žalec šteje 1400 prebivalcev, dočim jih ima le 657.

Znano je, da je čisto kulturno in pedagoško vprašanje sedaj postalo politično. Mala stvar je vsled vedne agitacije, o kateri bi dr. Foregger vedel mnogo povedati, postala velepomembna. Iz prepira za nekaj dvojezičnih gimnazijskih razredov je nastalo veliko državno vprašanje. Z mirno vestjo rečemo, da mi k temu nismo pripomogli. Mi nismo nikdar tirjali samostojne gimnazije. Pred leti smo zahtevali, naj vlada upravnim potom ustanovi vsoporednice. To bi se bilo zgodilo brez hrupa, kakor v Mariboru, in vprašam gospoda dr. Kokoschinegga, ali je vsled tega trpel nemški značaj mariborskega mesta? Tu se gre le za dvojezične vsoporednice, na katerih se bodo trije predmeti učencem razlagali v materinem jeziku. In s tem rušimo nemško posest?

Upravna pot bi bila v tem vprašanju najprimernejša. Zakaj vlada tega ni storila? Prejšnja vlada je naravnost priznala, da tega ni storila zaradi nemške levice. Prejšnja vlada je rekla v proračunskem odseku: »Vlada se je zaradi tega odločila za samostojni zavod, ker so se z nemške strani čuli glasovi, vsled katerih se je vlada bala, da bi dvojezični razredi utegnili škoditi nemškemu značaju celjske gimnazije. In tej želji je vlada ustregla. Ona noče škoditi nemškemu značaju, temveč hoče le poleg tega ozirati se na slovenske potrebe«.

Saj ni tajnost, da je nemška levica, ali recimo, da so odlični njeni člani več časa bili mnenja, da samostojna dvojezična nižja gimnazija ne more škoditi Nemcem. Le polagoma se je nemška levica umikala in udajala nemškimi nacionalcem, tako, da je prišlo do razpada koalicije. Vprašam: Ali si je nemška levica s tem postopanjem pridobila zahvalo nemških nacionalcev, ali sta se zblížali te dve stranki? Gotovo ne! Be-

rmo glasila nemških nacionalcev in prepričamo se, kako gospodje sodijo o tem. (Konec prih.)

Cerkvene zadeve.

Blagoslovljenje križevega pota v Kozjem.

Dan 11. jul. je bil za Kozje zelo znamenit. Č. g. misijonar Ivan Macur iz Celja so blagoslovili novi križev pot, katerega so omislili za farno cerkev preč. g. kanonik Ivan Bosina. Delo je krasno v vsakem oziru; vse podobe so umetno izrezljane iz lesa, nič ni prisiljenega na njih, nič pretiranega. Vsak, kdor ogleduje ta križev pot, ga hvali in občuduje. Naredil ga je znani umetnik F. Stuflesser v Grödnju na Tirolskem.

Dne 11. julija ob osmih zjutraj se je zbrala velika množica ljudij iz cele fare pri Sv. Emi. Kmalu po osmih so se pripeljali č. g. J. Macur s Pilštanja, kjer so imeli sv. misijon. Z njimi sta prišla tudi bogoslovski profesor g. dr. Feuš in župnik g. M. Tomažič. Na to se je jel premikati dolg sprevod proti farni cerkvi. Naprej so šli moške in mladeniči, za njimi šolska mladina. Na to je neslo 14 mladeničev po dva in dva skupaj prvih sedem tabel sv. križevega pota in za njimi 14 deklic drugih sedem tabel. Za temi so šli pevci, č. duhovščina s preč. g. kanonikom, za njimi pa so se vrstile žene in dekleta. Prišedši v farno cerkev, je bila najprej tiha sv. maša, potem blagoslovljenje sv. križevega pota in pridiga, na zadnje pa velika sv. maša. Pridigo in sv. mašo so imeli č. g. Macur. Prav srčno želim, da bi si vsi Kozjani pridigo g. misijonarja za vse življenje zapomnili; da bi vsi, posebno pa mladeniči in deklice po nedeljah in praznikih radi molili sv. križev pot.

Cela slovesnost je bila res krasna. Najlepša hvala č. g. misijonarju za lepe besede in za ves trud. Hvala, da, trikratna hvala pa tudi preskrbnemu gospodu kanoniku, ker so farnej cerkvi naklonili tako lepo in umetno delo!

Nova knjiga.

Ko je pokojni Kosar bil spisal knjigo: »Anton Martin Slomšek, Fürstbischof von Lavant«, častital mu je med drugimi dostojanstveniki nadškof goriški, Gollmayer, reki: »Postavili ste visokemu pokojniku spomenik, ki je ravno tako v proslavo rajnemu, kakor v čast tudi gospodu pisatelju; vsem častilcem ranjcega bo Vaša knjiga dobro došla.« Enako bi smel reči o knjigi, ki je nedolgo izšla v tiskarni sv. Cirila v Mariboru: »Monsignor Fran Kosar. Opisal prof. dr. Ivan Krizanič«. Kdor ne veruješ moji sodbi, vzami, beri! Ne bodeš zlahka odložil knjige, dokler je ne prebereš; tako zanimivo je opisal življenje in delovanje »velikega spirituvala slovenskega naroda« s spretnim svojim peresom dobro znani in priljubljeni pisatelj.

Pa ne le zanimal te bode umno sestavljeni in lepo opisani životopis slavnega pokojnika, za Slomšekom — smelo rečemo — prvega rodoljubnega duhovnika lavantinske vladikovine, nego tudi nagibal te bode k posnemanju njega bogoljubnih čednostij in domoljubnih vrlin. S koristjo in veseljem čital bode izvrstni životopis vsak Slovenec, oratar in gospod. Ali posebno bi jo jaz rad videl v rokah slovenskih dijakov. Ko bi bil tako bogat, kakor sem reven, vsakemu bi jo kupil. Tukaj, dijak slovenski, up in nada naša, imaš vzor marljivega, najizvrstnejšega, pobožnega in čistega dijaka, vsestransko neumorno delavnega moža, moža najčistejšega, neupogljivega značaja, vzor pravega bogo- in domoljuba.

Vera in narodnost — kako lepo je blagi pokojnik strinjal to dvojje! »Veren katoličan in vrl narodnjak« — to je bilo vodilo tega izvrstnjaka. V novejšem času se poudarja le narodnost in zopet narodnost, čista narodnost brez ozira na vero. Fraza! Rodoljubje brez trdne podlage sv. vere je jalovo, v hudih časih nezanesljivo, omahljivo.

Vsak rodoljub obžaluje britko nemili razpor, ki razdvaja sinove iste matere Slovenije že nekaj let, celokupni naši domovini na škodo, ptujcu v posmeh. Kako uspešno so delovali slovenski domoljubje dolgo let vzajemno pod zastavo: Vse za vero, dom, cesarja! Ali »jajce več, ko puta vé!« Mlajši so povzdignili zastavo z napisom: Narodnost brez vere! Sloga jači; ali pod to bandero je sloga nemogoča. Zakaj? Beri tehtne razloge v Kosarjevi: »Katoliška cerkva in njeni sovražniki«, ali vsaj odlomke iz krasne te brošure v omenjenem Križaničevem životopisu pogl. IX. (Kosar, čist narodnja, kakor zlato). Še enkrat: vzami, beri! Ne bode ti žal. Cena knjigi 50 kr. (po pošti 55 kr.) —i.

Mili darovi za družbo vednega češčenja.

Kapela pri Brezicah 2 fl. 75 kr., Sv. Anton v Slov. gor. 5 fl. 46 kr., Kalobje 3 fl., Slivnica pri Celju 5 fl., Žusem 3 fl., Ponikva 10 fl., Sv. Jurij na juž. žel. 25 fl. 98 kr., Sv. Jakob v Slov. gor. 15 fl. 51 kr., Sv. Jurij na Ščavnici 17 fl. 93 kr., Rajhenburg 15 fl. 67 kr.

Gospodarske stvari.

Plevel gorice.

Kralj Salomon piše: »Šel sem čez njivo lenega človeka in skozi vinograd neumnega moža; in glej, vse je bilo polno kopriv, in trnje je pokrivalo njegovo površino, in kamnata ograja je bila podrena. Ko sem to videl, sem si k srcu vzel in iz izgleda sem si nauk posnel.« (Preg. 24, 30—32). Da je pa to božja beseda, to je znano vsakemu kristjanu. Njiva je naša duša; rožice krščanskih čednostij in jeklena pšenica dobrih del bi morala rasti na nji; pa se le mnogokrat zgodi, da je polna različnega dračja ali plevela. Pa tudi v besednem pomenu se ove vrste uresničujejo nad njivo lenuha in nad vinogradom neumneža.

Vzamimo za danes samo vinograd, ne samo neumnega moža, temuč sploh vsako gorico in jo prehodimo. Kaj pa bomo našli v nji? Odkar je grozna uima prišla čez vinograde, se v njih nahaja vse, samo trs ne. Ljudje bi radi vse v vinogradu imeli: vrt, njivo, pašnik, sadnik, goščo; tako da vse škodljive in neškodljive rastline v njem najdeš. Tu raste muhič, kostreba, srakonoga in pernica. Tam se steza slak, mežnarca, tirolka, fižola, repica, redkvica, solnčnica, praprot, tobak, ajdna, koruza, murke, solata, krompir, lorbek, buče, breskve, jabolane, česen, čebul, majaron in mak, kar vse v gorico ne spada, in je le dračje ali plevel vinograda, ki se naj iztrebi. Katero teh bi danes prečimila?

Ti si prijatelj tobaka, menda si želiš o tej rastlini kaj pohvaljnega in lepega slišati; pa ker je to prepovedana zel, ti je ne morem priporočevalno opisovati. Med naštetim plevelom gorice pa sta dve rastlini, ki se v goricah, in sta jako koristni, ako na primernem prostoru rasteta, pa ne v vinogradu, namreč buča in solnčnica.

1. Buča (tikev) ima svojo domovino menda v Ninivah, kjer je prerok Jona v senci ove rastline počival. Torej je ta zel že davno znana; pa si tudi zasluzi spoštovanja in obilne zasaje, ker je menda naj-

unosnejša rastlina, kar jih kmet ali gospodinja goji. Vsaka betvica buče se dobro porabi za živali in človeka. Zelišče te rastline živina rada uživa, posebno če je kuhano in dobro zameteno. Posušiti se ne dá, tudi rado pozebe. Znano lepi žolti cvet je kavarna ali priljubljen kraj za čebelice, kjer se meda napijejo in voška najejo. Pecelj ali kocen mati zažgejo, ter napravijo pepel ali štupo za rane in kraste grizavi deci.

Sad ali buča sama pa je znano koristna. Na mleku kuhana daje dobro kašo ali se rabi med sirom za gubanice. Pripravi se kakor repa dobra, okisana jed, katero mestna gospoda rada uživa in ljubi — zato jo »cesarka repa« imenuje. So pa tudi buče tečna krma za vsako živino skoro: konji jih radi hrustajo, goved jih slastno gloda, posebno pa so všeče pitancem, ki po njih dobijo gladko kožo in debel »špeh«. Buče se tudi lahko prodajo, cele ali iztrebljene po 2—4 novčiče za komad. Grajščina Ravnišče ali Ebensfeld jih na vozove proda vsako leto; tudi Strnišče ali Sternthal jih popotnikom kaže obilno.

Največjo vrednost pa ima jedro ali seme, imenujemo ga tudi bučnice. To jederče se po nekod uživa s kruhom in na pogači. V celjskih okolica si ga ponekod luščijo in jedo, drugi ga dajejo svinjam. Jako je zdravilno zoper zatiko ali zaprto črevo in zoper grozno trakuljo. Kaj je to? — Položi na mizo 100 bučnic zaporedoma, tako da se prva druge drži, ali jih zašij, tedaj dobiš podobo trakulje, dolge gliste, ki v človeku živi ter mu grozne bolečine dela, dokler ga ne umori, če je ne prežene ali ne umori. Bučnice ali tako olje jo prežene, primešano med sok čebulja in slanik (haring). Še luščinje se zmelje za zamet svinjam, pa nekoliko ovsa prideni.

Izluščeno jederče daje jako okusno in zdravo olje. V Framu imamo štiri oljarnice ali žmike za olje, pa še nekokrat težko prideš na vrsto; dela se olje od Svečnice do Trojičkega. Lani je bilo jako mastno leto; naščmikali smo 260 polovnjakov olja, katerega je liter stal najmanje 60 kr., kar znese 44.148 goldinarjev, kateri se niso v Trst na sprehod peljali za slabo laško olje, temuč so lepo doma ostali, večinoma na Ptujskem polju. Gotovo so tudi druge oljarnice v Rušah, Ptuj, Sv. Vidu, Slov. Bistrici, Ločah enak lep promet imele deželi na korist in ubogemu kmetiču na hasen, ki mu ni bilo treba za olje novca šteti, pa je vendar imel v vročem poletju prav dobr solato. To olje se dá tudi ohraniti na drugo leto, ako ga imaš na hladnem, posebno ako ga še malo osoliš, pa enkrat pretočiš. Nekateri neizluščeno seme shranijo na več let, kar ga letos ne potrebujejo. Hrvati razpošiljajo cele povoze bučnic na Nemško in Turško, kjer jih namesto orehov porabijo. Skoro bi še bili pozabili na prge, ki zopet veliko koristijo ali za klajo ali za prodajo. Vagan jederča daje 18 litrov olja in pa 15 prg ali pogač, ki se po 5 kr. prodajejo. (Konec prih.)

Žitne cene v Mariboru od 6. do 13. julija
Po hektolitrih: pšenica 5 fl. 70 kr., rž 4 fl. 60 kr., ječmen 4 fl. 60 kr., oves 3 fl. 60 kr., turšica ali koruza 5 fl. 80 kr., proso 4 fl. 80 kr. in ajda 4 fl. 65 kr.

Sejmovi. Dne 27. julija v Poličanah (za svinje). Dne 29. julija v Klunjanah, pri Sv. Martinu pod Vurbergom in v Ormožu. Dne 30. julija v Kostrivnici. Dne 31. julija v Konjicah, pri Sv. Jakobu v Dolu, v Zagorju, Imenem (za svinje) in v Marenbergu. Dne 1. avgusta v Gomilici. Dne 2. avgusta pri Sv. Lenartu v Slov. gor. in na Spod. Polskavi (za svinje).

Dopisi.

Iz marenberskega okraja. (Slavnost sv. Cirila in Metoda; zbor podružnice.) Na predvečer sv. Cirila in Metoda so bili pri nas mnogi kresi videti, škoda, da je začelo deževati; morda bi bilo videti kresov na stotine. Zgoraj nad Muto proti Pernicam so kresi v dežu dolgo v noč goreli, ki so nam dokaz, da Muta ni več mutasta. Od Vuhreda je pokanje možnarjev gromelo in rakete so se sukale v zraku, dalje proti Vuzenici pa nam je dež popolnoma kraje zakril in v temo zavil. Črez Orlico ali Janžev vrh so gromeli možnarji. Najdalje je prizanašal dež Remšniku, kjer so možnarji pokali in kresi goreli na mnogih krajih do desete ure; pele so se slovenski pesmi, dokler ni dež slavnosti konca napravil. Zanimanje za slovesnost sv. Cirila in Metoda vedno živahneje postaja; kresi so goreli na vseh hribih. Bili so nam dokaz, da je tukaj ogromno število Slovencev, veliko več, kakor Nemcev. Nemci ali po sili Nemci so imeli le jeden »Sonnenwendefeuer«, ki je kazal, da oni tukaj le životarijo. — Blagi rodoljubi in slovenski kmetje! Pridite dne 1. septembra popoldne v Vuhred, kjer bo zborovanje Ciril-Metodove podružnice; začetek ob 4. uri popoldne. Tje naj vleče in kliče rodoljube ljubezen do majke Slave. Ciril-Metodova družba ima namen, podpirati naše šole. Šola je podlaga k razvitku naroda slovenskega. Ako se ne brigamo, ne trudimo in ne žrtvujemo, utegnejo nam brezvestni učitelji otroke Sloveniji odtujiti. Da so v tem okraju taki pedagogi, ki prvi del omenjenega izraza ne zaslužijo, je tako trda istina, kakor je koroška Peca. Vabimo tudi mile pevce s Štajarskega in Koroškega; iz Ljubljane jih prositi ne upamo, ker je predaleč; ali veselilo bi nas, ako pridejo. Veselilo bi nas, slišati slovensko pesmi v tem navidezno nemškem okraju. Ker so namenjeni koroški »südmarkovci« v Marenbergu zborovati, naj nasproti pridejo koroški Slovenci k Ciril-Metodovemu zborovanju in tako naj kažejo, da jim je mar za blaginjo slovenskega naroda. Morda še celo uslišijo mili tamburaši našo prošnjo in nas razveselijo s slovensko igro, ki globoko sega v slovensko srce in domačine dramatično iz spanja. Torej naj se širi povsod glas: dne 1. septembra pojdemo v Vuhred, v slovensko trdnjavo!

Od Sv. Andraža v Slov. gor. (Čebelarški shod.) Zelo važna panoga gospodarstva je gotovo čebelarstvo. Ono prinaša, ako je umetno in pravilno urejeno, pri majhnem trudu lepe dohodka. Škoda je pa, da se pri nas važnost čebelarstva še vedno jako malo pozna, akoravno ni hitro kraja, ki bi bil za čebelarstvo takó ugoden, kakor so lepo obdelane Slov. gorice. Marsikateri slovenski posestnik bi se bil morda že poprijel umnega čebelarstva, ko bi imel priliko, da bi se z njim seznanil. Pa slovenske knjige ni, iz katere bi se mogel uspešno učiti čebelarstva; čebelarji pa, pri katerih bi se moglo učiti umetno urejeno čebelarstvo, so še vedno preredki. Obrača se nam pa vendar tudi tukaj na boljše. Dne 11. julija t. l. sta priredila pri nas daleč okrog znana in izurjena čebelarja Janez Jurančič in Franc Čuček čebelarški shod, ki se je vršil v gostilnici Tomaža Toša. Zbralo se je mnogo čebelarjev in prijateljev čebelarstva, domačinov kakor gostov od Sv. Urbana, od Sv. Bolfenka in od Sv. Jurija ob Ščavnici. Šli smo najpoprej k Janezu Jurančiču v Andrence in smo si ogledali njegovo izvrstno urejeno čebelarstvo. Občudovali smo posebno njegov čebelni paviljon, katerega si je postavil sam, ker je tudi mojster za izdelovanje panjev s premakljivimi satniki. Ogledali smo si potem tudi lepo urejeno čebelarstvo pri Francu Čučku v Drbetinškem vrhu. Ko smo prišli nazaj k Tošu, zapeli so domači pevci, in potem je navzoče pozdravil čebelar Čuček. V

svojem slavnostnem govoru je potem Jurančič z živo besedo pojasnil pomen čebelarstva za človeštvo sploh, osobito pa za čebelarje ter je navduševal posebno gospode učitelje, da se poprimejo čebelarstva ter ga pomagajo širiti med tovariši, kakor med kmečkim ljudstvom. Govornikov predlog, da se priredi prihodnje leto tukaj zopet tak shod, h kateremu se bodo vabili čebelarji od blizu in daleč, se je navdušeno sprejel. Omeniti še moramo, da je krasil sobo, v koji je bil shod, ličen grb s čvaternim »R«, ki znači za čebelarje pomenljive besede »resno, redno, radostno, različno«, kar ostane emblema tukajšnjih čebelarjev. Pri veselem petju in navdušenih govorih so nam urno potekle ure, in razšli smo se z željo, da bi nas kmalu posnemali drugod. — h.

Od Sv. Petra pod Sv. gorami. (Različnih novic) se je cela vrsta nabrala. S težkim srcem gledamo, kaj ubogi sosednji Hrvati trpijo od vlade. Ni dosti, da jim ni lani zaradi suše skoro nič koruze zrastle in so stradali, ni dosti, da so na vino in pivo strašen davek naložili. — Piva stane liter 30 kr.; po zimi so jim še prepovedali, da ne smejo več na bližnjem Štajarskem soli, mila in sladkorja kupovati. Nekaj dnij ni bilo tudi v Klanci na Hrvaškem nič soli dobiti; torej so sirote svojo pičlo hrano morale 1 teden neslano jesti. Taka je nekrščanska prostost! — V današnjih hudih časih nas tolaži to, da je letos vse zdravo. Letos je pri nas umrlo do 20. julija komaj 18 ljudij, lani do tega časa okoli 60. — Novo šolo zgotavljajo. Le radi bi videli, ko bi se bilo na čast sv. Duhu za razsvetljenje molilo, predno se je načrt za šolo začel delati. — Brizgalnica se bo le menda skoro priskrbela, ker se sliši, da na tolikih krajih gori. — Za eno reč bi nam pa ne bilo žal, ko bi se posmodila, nemške table namreč pri nas v slovenskem kraju. Nekateri se izgovarjajo, da bi jih pikali, ko bi imeli slovenski napis. Bedak je, ki se posmehuje, ako si napraviš pošten slovenski napis, in bedak si ti, ako se ustrašiš njegovega posmehanja ter obdržiš nemški napis. — Dne 16. julija je mladega kmeta iz Trebč, Uršiča, modras v nogo pičil. Rana je zelo otekla in noga začrnela. Otel se bo morebiti, ker mu je zdravnik drugi dan rano razrezal in precej krvi iztiskal, ter je ponesrečenec slivovice dobro mero pil. — Vina zopet ne bomo letos skoro nič pili. Kar se je novih vinogradov že naredilo, so dne 18. t. l. maja zelo pozebli. Bog nam pomagaj! Jeli bomo tudi manj, ker je strneno nekatero močno redko. — V ponedeljek dne 5. avgusta bo na Sv. gorah velik shod in istotako od 6.—15. septembra. Včasih so prišli izurjeni pevci od Sv. Križa pri Slatini, da so Mariji na čast par pesmic lepo in gladko zakročili. Naj še pridejo letos! — Romarji bodo videli, da je letos popravljena kapela žalostne Matere Božje pri mežnarju in kapela pod Sokolom.

Od Sv. Ane v Slov. gor. (»Mariboržanka«) v 57. št. kriči: »Cilli sollen sie nicht haben!« in opisuje shod strastnih pragermanov pri Götzu v Mariboru. Na tem shodu je dr. Edvard Glantschnigg mahal po častiti slovenski duhovščini. Obžaluje, da se agitira povsod, na prižnici (!), v spovednici itd. Smešno! Urednik »Mariboržanke« mora biti silno pobožna duša, ako lahko reče, da duhovniki agitirajo na prižnici in v spovednici! Ali malo imamo upanja, da bi gg. Hans Kordon, Poldek, in Hinterholzer vsako nedeljo cerkev od znotraj videli, še manj pa, da bi — v spovednici opazili, kjer se bojda takó lomasti po ubogih prusomanih. In ti čudaki pišejo o agitacijah na svetem kraju? Še enkrat smešno! Krohotajte se bralci tem pragermanom, ki se tako borijo za celjsko nemško posest! Sram vas bodi prusomani, ki ste hujši od — pesoglavcev. Svetlemu cesarju, visoki vladi, neustrašenim poslanecem slovenskim, kakor drugim, posebno pa g. Kalteneggerju, ki je toliko pretrpel

radi govora in glasovanja za celjsko postavko, pa kličem trikrat gromovito: »živio!« —k—

Iz Ptuja. (Novo bralno društvo) se bo ustanovilo v Podvincih pri Ptuju. Pravila so se predložila že pred tremi tedni na namestništvo v potrjenje. Z veseljem pozdravljamo to novo društvo; kajti v ptujski okolici je potrebno, da se zdrami narodni duh. Da je pa potreba takšnega društva, je uvidno, da že težko čakajo na potrjenje pravil. Oglasilo se je že precej udov in mislim, na dan utvoritve ne ostane nihče doma, kojemu je kaj za napredek. Torej na svidenje na dan utvoritve! Kakor se sliši, nameravajo tudi Krčevinčani pri Ptuju enako društvo ustanoviti. Le vrlo naprej!

Iz Ormoža. (Naši Nemci) postajajo dan na dan drznejši. Lansko jesen so lovili nas, poštene slovenske stariše, da bi se izrekli za nemško šolo. Dozdajna dobro urejena šola jim ne ugaja, akoravno se v nji podučuje poleg slovenskega tudi zelo dosti, da celo preveč nemškega. Kar je slovenskega, to jih jezi, kakor rudeča barva purana. Ko so bili naš milostivi knezoškof dne 8. in 9. julija pri nas, niso jih naši »Nemci« hoteli toliko počastiti, da bi na svojih hramih razobesili bandera. Rajši razobesijo takrat zastave, ko se gre za kako prusaštvo. Tako je n. pr. Ormož v samih banderih plapolal, ko so obhajali slovesnost blagoslavljanja »frankfurtarce« »Männerengesangsvereina«. Pa ne samo to, še vse druge hujše reči uganjajo naši po sili Nemci. Poslušajte: naš občinski zastop se je izrekel v zelo rezkih besedah proti slovenski gimnaziji v Celju in to priobčil po nemških časnikih, kakor da bi bili v Ormožu od prvega do zadnjega človeka res sami Nemci. Mi slovenski ormoški davkoplačevalci kličemo našim prenapetnežem: To bodete britko obžalovali! Na jesen bodo občinske volitve. Mi Slovenci lahko dobimo v prvem in tretjem razredu večino, ako napnemo vse moči. Mi vas, do zdanjih gg. odbornikov, ne moremo, niti ne smemo voliti, ker nam niste pravični. Tudi se bomo izogibali vaših gostilnic in prodajalnic. Slovenci v mestu in okolici, pozor!

Iz Gornjega grada. (Prošnja.) Kakor je znano slovenskim književnikom, so se za časa Kumerdeja in Japelja na Kranjskem prirejale razne knjige za šole. V istem času so se tudi Slovencem na Štajarskem spisovale enake šolske knjige, osobito verozakonske vsebine. Lani sem v knjižnici svojega prijatelja, gospoda župnika Janžeka v Sevnici našel knjigo z naslovom: 4. Ta veliki Katekizem s prашanjami in odgovorjami iz 1784. l. tiskan v Gradcu. Iz številke 4. nad naslovom se razvidi, da so poprej izšle že tri knjige. Zanimljivo bi bilo izvedeti kaj o prvih treh knjigah, katere bi se utegnile nahajati v tej ali drugi župnijski knjižnici na Štajarskem. Če bi p. n. duhovniki, ali drugi posvetni gospodje, ki se zanimajo za slovstvo, me blagovolili obvestiti o starih slovenskih knjigah, natisnenih na Štajarskem, bi uslugo storili zgodovini slovenskega slovstva. Dr. Karol Glaser.

Od Sv. Bolfenka v Ljutomerskih goricah. (Bela žena.) Dne 5. julija je bila tukaj pokopana Marija Munda, mati č. g. Frančiška Munde, duhovnika nemškega viteškega reda, sedaj kaplana pri Sv. Miklavžu. Pokojnica je imela srečo, da je dala služiti dvakrat primicijo; prvič svojemu nečaku, č. g. o. frančiškanku Aloj. Zabavniku, a drugič svojemu hvaležnemu sinu. Bila je mirna, ponižna in pobožna. Bodi ji blag spomin! F.

Iz Vuhreda. (Dvojni kres.) V teku meseca julija ponudila se je dvakrat lepa prilžnost, očitno pokazati, da je v tem kraju prav globoko vkoreninjena krščansko-narodna zavednost. Na predvečer godú slovenskih apostolov, sv. Cirila in Metoda, ki se po določbi slavno vladajočega papeža Leona XIII. po katol.

svetu obhaja dne 5. julija, je mogočno pokanje iz možnarjev in kviško se vzdigajoči plamen slovenskega kresa na prijaznem hribčku blizu cerkve celemu okraju naznanil, da so prebivalci v Vuhredu hvaležni za dar sv. vere, katero sta sv. Ciril in Metod našim predočetom oznanovala v milem slovenskem jeziku. — Dne 20. jul. se je pa telegrafično semkaj sporočilo, da je v državnem zboru zmagala pravična reč zastran celjske gimnazije s tem, da se je proračun z veliko večino sprejel v tretjem branju; zato se je v mraku po odzvonenu »Zdrava Marija« na omenjenem hribčku zopet zaslišalo močno pokanje možnarjev; okoli 9. ure pa se je zasvetil veličastni kres in različnobarvne rakete so šumele v višavo, ter si je obilno število občudovalcev tain onkraj Drave ogledovalo narodno svečanost. Da se pa priredijo take narodne svečanosti, so pri tem potrebni marsikateri stroški, pa kmalu so poravnani, ker je previdnost božja za vse dobro vneto in s krščansko-narodnim duhom navdahnjeno Pahernikovo obitelj podarila našemu kraju.

Iz Cirkovec. (Dvojna mera.) Pri nas smo imeli občinske volitve že lani meseca grudna. Neki »gornjaki« so zopervali volitvam. Cela reč je šla v Gradec. In zdaj že imamo konec julija in še ni — nobene rešitve. Odstavili so sicer že župana in »Pograbi« je vzel vse. Pa tudi njemu so takoj potekli dnevi županovanja — se vé, storilo se ni nič razen — stroškov. In zdaj županuje namestnik Jože Napast p. d. Koc. Ta kaže dobro voljo, pa ima »votlo kaso«, iz katere ni nič vzeti. Cesta se popravlja, kar poprej dva nista nič storila. Ljudje poprašujejo, kedaj bomo v Cirkovcih župana volili in račun imeli, da zvemo, kako nam kaj gospodarijo naši občinski možje. Zakaj? Če kje kak nemškutar protestira zoper volitev Slovencev, takoj rešijo utok, Slovenci pa moramo pol leta čakati, — pa še nič ne vemo. So-li morebiti bila tista pisma tako mastna — da so jih zglodale miši? Ali pa tako blešči gospodo slovenščina, da je ne vidijo? Ali ni to dvojna mera?

Iz Ptuja. (Dijaška kuhinja.) [Konec.] Razlag A., uradnik vpok. v Brežicah, 1 fl., Sedláček Jan., tajnik v Ptuju, 5 fl., Slekovec Matej, župnik pri Sv. Marku, 5 fl., Stazinski o. Konrad, kaplan pri Sv. Trojici v Halozah, 1 fl., Svet o. Alfonz, kaplan, minorit v Ptuju, 2 fl. 50 kr., Šalomon Fr., kaplan mestne fare v Ptuju, 10 fl., dr. Schiffrer Jan., c. in kr. polk. zdravnik v Ptuju, 10 fl., dr. Šegula Jak., odvetnik v Novem mestu, 10 fl., Špindler A., c. kr. davk. knjigovodja v Brežicah, 2 fl., Štabuc Jernej, kaplan pri Sv. Urbanu, 3 fl., Šuta Alojzij, kaplan pri Sv. Marjeti, 1 fl. 50 kr., Vanous, trgovec v Radgoni 3 fl., Zelenik Jož., predsednik okr. zastopa v Ptuju itd., 40 fl., trije neimenovani 12 fl., sl. družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 30 fl., sl. okrajni zastop v Ptuju 200 fl., sl. okrajni zastop v Ormožu 25 fl., sl. posojilnica v Gornji Radgoni 15 fl., sl. posojilnica v Ptuju 100 fl., sl. posojilnica v Makolah 20 fl. Ako se prišteje prebitek 86 fl. 48 kr., so znašali vsi dohodki 798 fl., 48 kr. Skupni izdajki pa so znašali 766 fl. 77 kr., ostane torej prebitek 31 fl. 71 kr. Račun so pregledali, primerili z blagajnično knjigo in našli ga v popolnem redu podpisani: Dr. Ploj, m. p., predsednik. Kunstek Luka, m. p., tajnik. Majcen Ferd., m. p., blagajnik. Bratuša Al., Cilenšek M., Črnko M., Gregorič Ant., Ožgan Sim., odborniki. Opomba: Odbor izreka vsem p. n. dobrotnikom društva »Dij. kuhinje v Ptuju« prisrčno zahvalo. Gledé na to, da omenjeno društvo nima tolikošnih dohodkov, kakor n. pr. dijaška kuhinja v Mariboru ali v Celju, zraven tega pa vendar precejšnje število ubogih in podpore vrednih slovenskih dijakov, se zgoraj omenjeni odbor vnovič obrača do vseh p. n. rodoljubov s ponižno prošnjo, da mu stari Dobrotniki ostanejo zvesti,

da pa narodna zavest tudi še obudi novih podpornikov ne le v narodni inteligenci, ampak tudi med kmečkimi zavednimi narodnjaki! Odbor ob enem naznanja, da so vsi dijaki, koje je podpiralo društvo, deloma z izvrstnim, deloma z dobrim uspehom dovršili šolsko leto.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. V soboto, dne 20. julija, se je zaključilo zasedanje državne poslanske zbornice. V četrtek poprej se je razpravljalo o proračunu poljedelskega ministerstva in se je par poslancev krepko potegnilo za kmetiški stan. V petek je pa bil razgovor o pravosodnem ministerstvu, v soboto pa tretje branje državnega proračuna, ki je bil ves vsprejet s 185 glasovi proti 86; torej tudi nova celjska gimnazija. Vse kričanje nemških zagrizencev proti tej slovenski zahtevi je bilo zaman. Tudi je pretekli teden bil dognan civilno-pravdni red.

Česko. Praga išče posojila 2 milijonov. — Na trgu sv. Vavčava v Pragi nameravajo postaviti spomenik krivovercu Janu Husu. — Dne 19. julija se je pripeljalo v Prago na narodopisno razstavo 200 Bolgarov.

Moravsko. Mladočeški klub je vsprejel ponudbo moravskih Staročehov za združenje; sicer pa popustil odločitev izvrševalnemu odboru v Pragi in moravskemu izvrševalnemu odboru.

Štajarsko. Državni poslanec ljubenske trgovske zbornice, dr. Peez, je odložil poslanstvo, ker ni hotel glasovati zoper državni proračun in celjsko gimnazijo.

Koroško. Toča je napravila škode v Brežah, Št. Salvatorju in Zelčah za 355 tisoč gl. — V Celovcu nameravajo nekateri mestni odborniki ustanoviti mestno hranilnico.

Kranjsko. Vojaška bolnišnica v Ljubljani je vsled potresa tako poškodovana, da se ne dá popraviti; zato se bode nova bolnišnica zidala na prostoru, ki ga bode dala občina. — V Trzinu se ne morejo izvoliti župana in svetovalcev; zato opravlja občinske zadeve državni komisar.

Dalmatinsko. Deželnozbornske volitve se vrše dne 7., 10. in 12. septembra. Prvi dan je odločen za kmečke občine, drugi za mesta in trgovinsko zbornico in zadnji za veleposestnike.

Hrvatsko. Svetli cesar so na prošnjo bana obljubili, da pridejo v sredi oktobra v Zagreb. Pri tej priliki se bodeta slovesno odprla novo gledališče in nova gimnazija.

Bosensko. Vlada je bojda dobila vznemirljive vesti iz Novega Pazarja. Izvedela je, da so se prikazali razni vodje ustaje iz l. 1885. Vlada je naročila vojaškim in žandarmerijskim poveljnikom, da naj o vsem, kar zapazijo, takoj poročajo deželnemu poveljniku v Serajevo.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče so izdali pismo belgijskim škofom, v katerem jih pozivajo, naj skličejo shod. Na tem shodu se naj pogovorijo, kako naj belgijski katoličani zana-prej složno postopajo.

Belgijsko. Dne 21. julija je kralj Leopold otvoril v St. Gilles krajevno razstavo. Pri tej priliki je kričalo po socialistih in radikalcih nahujskano ljudstvo: »Proč s šolsko postavo!« Po tej postavi se namreč naj otroci v šoli učé krščanskega nauka, ako stariši to želijo. Ko so nato katoliški dijaki zaklicali »živio kralj!« nastal je grd pretep.

Angleško. Do torca je bilo za poslance iz-

voljenih 350 unijonistov, 111 liberalcev, 7 parnelitov, 53 antiparnelitov in 2 delavca. Vsled te volitve ima novo ministerstvo močno večino.

Rusko. Dne 17. julija je car Nikolaj vsprejel bolgarsko odposlanstvo. Car je rekel, da ni nikdar dvolil o odkritosrčnosti naroda bolgarskega in da ga hoče varovati tudi v bodoče. — V istem času je bila v Petrogradu tudi abesinska deputacija iz Afrike, ki je tudi prosila ruskega varstva.

Bolgarsko. Knez Ferdinand biva v Karlovi h varih na Češkem. — Oni četrtek je umrl Stambulov, in v soboto so ga v Sredcu pokopali. Pri pogrebu je ljudstvo razsajalo, celo nateplo nekatere zastopnike tujih držav. Nesrečna smrt Stambulova utegne imeti žalostne posledice za Bolgarsko.

Srbsko. V Kupriji je minoli teden dvanajst obo-roženih mož ubilo župana in občinskega tajnika. Sploh pa je javna varnost na Srbskem jako majhna. Vsled tega je skupščina sklenila postaviti proti hajdukom ter dne 22. julija dovršila posvetovanje.

Turško. Ustaja v Macedoniji se vedno bolj raz-širja. Dne 10. julija je bil blizu Skoplja hud boj med Turki in ustaši, v katerem je bilo mnogo Turkov ubitih, pa tudi drugodi je bilo več bojev. Turki so vsled tega pomnožili vojake. Pa ne le v bolgarskih, tudi v grških krajih v Macedoniji se povsod pripravljajo na ustajo, ker upajo na pomoč z Grškega, kjer se je ustanovilo društvo macedonskih bojevnikov, ki šteje nad tisoč udov.

Za poduk in kratek čas.

Mesto Most na Češkem se pogreza.

Grozna je bila noč od 19. do 20. julija v mestu Most na Češkem. Proti večeru se je pooblačilo nebo, blisk je švigal, grom se votlo razlegal, dež pa curkoma lil. Ob pol deseti uri zvečer so hipoma ugasnile vse plinove svetilke po mestu. Spočetka so ljudje mislili, da se je zgodila kaka nesreča v plinovi tovarni. Kmalu pa se je raznesla novica po vsem mestu, da se je udril velik del Kolodvorskih ulic in da je prodrla voda v rudniku mostske rudokopne družbe. Okoli Mosta je namreč mnogo premogokopov. Kjer se pa nahaja premog, tam so navadno v zemlji neke plasti jako tankega peska. Ako pride do te plasti voda, se pesek omehča in raz-vleče kakor med, gornja zemeljska plast izgubi oporo in se sesede — kar je na njej, se pogrezne. Tako tudi v Mostu. Voda je prišla do peska, in ta je odtekel v rove in pouzročil pogrezanje.

V Kolodvorskih ulicah so se sprvega pogreznile tri hiše. Takoj so izpraznili vse hiše v teh ulicah ter prepredili vhod iz kolodvora. Z nepopisno hitrostjo so sedaj sledili usadi. Ob 10. uri se je hipoma sesula jednonastropna hiša dr. Richterja. V sredi Kolodvorskih ulic je nastala tri metre v premeru obsegajoča luknja, iz katere je brizgala voda. Sedaj so padale hiše druga za drugo in malo po 10. uri se je udrla zemlja na trgu pred hôtélom »Siegl«. Ob 1/2.11. uri zopet strašen ropot, in cela vrsta hiš v Kolo-dvorskih ulicah je zginila s površja pod zemljo. Četr-t ure pozneje se je sesul veliki hôtél »Siegl«, ki je ob-segal več hiš. Iznad razvalin se je dvigal plamen in kmalu je bilo v ognju bližnje poslopje dr. Zilza. V kuhinji je bil še ogenj, in plin iz razpočenih cevij se je vnel. Gašenje je bilo nemogoče, ker se je moral zaradi varnosti zapreti ves bližnji prostor. Kmalu nato se je sesula dvonastropna hiša na Fohnsdorfski cesti; le streha je videti še nad površjem. Okoli 3. ure se je

sesulo še več hiš zaporedoma. Dosedaj je sesutih 18 hiš, 22 hiš je pa vsak trenotek v nevarnosti, da se sesedejo.

K tej nesreči se je pridružil še grozen naliv, tako, da ljudje niso mogli ostati pod milim nebom in stanovanja niso imeli. Grozen prizor! V temni noči med neprestanim dežjem je bilo videti pol oblečene prebivalce bežati iz mesta. Politična oblast je dala takoj izprazniti vse hiše v onem nevarnem delu mesta, in teh je blizu sto. Škoda znaša blizu dva milijona glđ. Nad dvatisoč ljudij je brez strehe. Revščina je nepopisna. Ubogo ljudstvo stanuje sedaj v javnih poslopjih; toda tudi ta so že prenapolnjena. Mestu manjka vode in svetlobe, ker so razpočene vse cevi. V soboto dopoldne je dospel cesarski namestnik grof Thun, da se prepriča o grozni nesreči. Ljudij je, hvala Bogu, malo ponesrečilo. Pogreša se 10 oseb, vendar upajo, da katero še rešijo.

Duh.

(Spisal Janko Iskrač.)

»Če se je govorilo o duhih in strahovih« — tako nam je pripovedoval stari mlinar Jernejček, katerega smo vsi radi poslušali zavoljo njegovega zdravega humorja in odkritosrčnosti — »vselej sem se nasmejaj, kajti vse se mi je zdelo prazno in neresnično — sama domišljija praznovrnih ljudij. Saj pa tudi svoje življenje nisem videl in slišal ničesar, kar bi bilo nenavadno in nenaravno. Da bi se resno prepričal, ali je res kaj na tem, kar ljudje govoré in eden drugega strašijo, šel sem sam po noči na take kraje, kjer pravijo, da straši. Enkrat sem šel gor na Mačnikovo njivo, kjer nekateri vidijo vsako noč čudovit ogenj. Vrabca, skoro bi bil zmrznil — bilo je po zimi — tako me je zeblo, ko sem čakal od polnoči do treh v jutro, — ta čas namreč se baje ogenj vidi, — a ni bilo ničesar. Naposled sam zapalim suho grmovje in tako napravim velik ogenj, da si ogrejem otrple ude. Drugo jutro pa sem se v pest smejal, ko so mi sosedi pravili, češ, sedaj bodeš vendar verjel, ko si sam videl tako velik ogenj. Drugobart grem opolnoči nalašč v tisti klanec, za vasjo, kjer so pred leti ubili Mesarjevga hlapca. Tam rasteta zdaj dve suhi smreki, — ne vem, iz katerih vzrokov sta se posušili. Čevljar Andrejec je enkrat tam po noči šel mimo, in navstal je takov piš, da sta se isti dve smreki do tal pripogibali. Andrejcu je tedaj klobuk odneslo, da še do danes ne ve, kje je. Tudi meni ga je neslo, pa ne pri smrekah, ampak malo više gori v klancu, kjer je čisto vozka steza; jaz pa sem ga imel precej pod klobukom. Na sveti večer ob ednajsti uri po noči, tedaj ko gotovo vidiš duhe, če jih drugače ne, — ko imajo namreč svojo mašo v cerkvi — sem vsakokrat šel »vabit« z velikim zvonom, ko je cerkovnika bilo strah, če ga ravno drugičkrat ni; a za vrabca, meni se ni hotelo ničesar prikazati.«

»No vendar, enkrat me je pa le splačalo, — počakajte malo, da vam povem«! — Jernejček si je zdaj nalašč dolgo nabasoval svojo glinasto pipo, in jo še enkrat tako dolgo našteval, da je mučil našo ne ravno malo radovednost. Še le ko je videl, da nam jenjava potrpežljivost od samega čakanja, začel je zopet:

»Bil sem za mlinarja gori na Stoprcih. Vsako soboto sem zaprl zapornico na jezu, kajti ob nedeljah nisem nikoli hotel mleti. Potem sem zaklenil mlin, in vselej šel gor na »pristavo«, h katerej, kakor veste, da spada stoprski mlin. Ko pa se je nedelja spet o polnoči zaključila, šel sem spet nazaj v mlin, in odprl zapornico na jezu. Najbližja pot iz pristave v mlin drži mimo pokopališča. Torej sem todi najraši hodil saj strahopetec nisem bil nikoli; še na misel mi ni prišlo, da bi se tamkaj česa bal.

(Konec prih.)

Smešnica. Nekdaj je prašal Nемеc slovenskega kmeta, kako se pravi konj po nemškem. Kmet dolgo misli, potem pa reče: »Konj se pravi Ross, kobila pa Rossa«.

Razne stvari.

(Milostlj. knezoškofo) bodo imeli cerkveno obiskovanje in delili zakrament sv. birme dne 28. jul. na Zavrču, dne 29. pri Sv. Barbari v Halozah, dne 30. v Leskovcu, dne 31. pri Sv. Vidu niže Ptujja in dne 1. avgusta pri Sv. Trojici v Halozah.

(Duhovne vaje) za čč. gg. duhovnike lavantinske škofije bodo letos v Mariboru pri Sv. Alojziju od dne 19. do 23. avgusta.

(Interpelacija.) Dne 20. julija so gg. poslanci dr. Gregorčec, M. Vošnjak in tovariši v državnem zboru vprašali vlado, ali je njej znano, kako nezaslišano hujška sodni pristav in celjski deželni poslanec dr. Wokaun zoper novo celjsko gimnazijo in sploh zoper slov. prebivalstvo.

(Zahvala.) Predstojniki vseh občin šoštanjkega okraja so poslali zahvalo Madeyskemu, eksc. g. Hohenwartu, češkemu, poljskemu in konservativnemu klubu, da so tako izdatno podpirali v celjskem vprašanju naše poslance, katerim gre vsa čast, da so rešili tako uspešno svojo težavno nalogo. Ob enem so prosili omenjene klube, da jednoglasno glasujejo pri tretjem branju za celi proračun.

(Zbor.) Podružnica sv. Cirila in Metoda za Vuhred-Marenberški okraj ima letno redno občno zborovanje dne 1. septembra popoldne ob 4. uri v gostilnici gospoda Widmoserja v Vuhredu s sledečim sporedom: 1. Poročilo denarničarja. 2. Volitev načelnika in odbornikov. 3. Sprejem novih udov in pobiranje letnih doneskov. Po zborovanju: Prosta zabava. Gosti dobro došli!

(Cesarjev rešitelj.) V starosti 83 let je ono soboto umrl v Solnogradu general Maks grof O'Donell. Pokojnik je bil cesarjev pobočnik in je dne 13. februvarija 1853. l. na Dunaju rešil svetlega vladarja gotove smrti. O'Donell je bil takrat povišan v grofovski stan, cesarjeva mati, nadvojvodinja Sofija, pa mu je podarila krasen prstan, v katerem je okovanih nekaj cesarjevih las in ki ima napis »Bog ti povrni!«

(Zrelostni izpit) na mariborski gimnaziji dela te dni 20 osmošolcev, 12 Slovencev in 8 Nemcev. Predsednik izpraševalni komisiji je preč. g. kanonik dr. Iv. Križanič. »Vahtarca« piše, da je deželni šolski ogleda dr. Zindler zbolel, ker je bila vsprejeta nova celjska gimnazija. Ali se mu je žolč razlil?

(Zrelostni izpit) na mariborskem učiteljsišču je bil od dne 9. do 13. jul. Izprašanih je bilo 12 rednih gojencev in 1 vnanji ter 15 gojenk iz ženskega učiteljsišča čč. šolskih sester. Izpit je napravilo 11 gojencev in 8 gojenk; vnanji je pri skušnji odstopil; 1 gojenec in 4 gojenke bodo popravljali izpit za dva meseca, dve gojenki pa za jedno leto.

(Novo sv. mašo) sta pela preteklo nedeljo čč. oo. frančiškana, Franc Solan Erman v frančiškanski cerkvi v Mariboru in Emerik Landergott pri Sv. Trojici v Slov. gor. — Dne 15. avgusta bode daroval prvo sv. mašo č. g. Ivan Trstenjak, novomašnik sekovške škofije, pri M. B. v Vurbergu.

(Slov. napisi na Pilštanju). Na Pilštanju je postala šola »Narodna«. Tudi nad prodajalnicami so vsi slovenski napisi; jednako gostilnice po slovenski vabijo na vinsko kapljico. Tako je prav! Slovenski napisi naj bodo v slovenskem trgu! Bližnji Kozjani, »špegaljate« se!

Na prodaj

je hiša s krčmo in sadonosnim vrtom $\frac{1}{4}$ ure od mesta. Več pove **Ožbalt Urbančič, Vičava hšt. 33 pri Ptuj.**

Za usnjarskega učenca

se vzame močen fant, ki je že 16 let star. Pogovori v tej zadevi v usnjarski trgovini podpisanega v Celji, rotovske ulice št. 33.

Karol Sabukošek,
usnjarski mojster.

Tkalske statve,

dobro ohranjene se s celo pripravo po ceni prodajo v Mariboru, farovške ulice št. 11. do 1. sept. t. l. 2-3

Močen učenec

se takoj sprejme pri sodarju **Felksu Schmidl-nu** v Mariboru. 2-3

Kupi se 1450 hrastovih stebrov za neki vinograd pri **Sv. Barbari** v **Halozah**. Isti morajo po 2 m 75 cm v dolžnosti in 12 x 8 cm v debelosti meriti.

Ponudbe sprejema **Ant. Gregorič**, tajnik „Posojilnice“ in posestnik v Ptuj. 4-4

Preselitev prodajalnice.

Uljudno naznanjam tem potom, da sem svojo že 10 let obstoječo **delalnico za lakiranje, pobarvanje in izdelovanje napisov**, ki je bila dozdaž **Viktringhofovih ulicah št. 9**, preselil v **grajske ulice št. 20**.

Zahvaljujem se slavnemu p. n. občinstvu za dozdaž mi skazano zaupanje ter prosim, da bi mi enako zaupali še tudi na sedanjem novem prostoru.

S posebnim spoštovanjem

3-4 **Karol Weiss.**

Najboljše molitvenike

v slovenskem in nemškem jeziku, različno vezane, svilnat papir v 80 barvah, bliščeč papir eno- in dvobarven, zlat papir gladek in stiskan, cvetlični listi in drugi deli umetnih cvetic, manchete za cvetlice in papir s čipkami priporoča na izbiro po nizki ceni 15-37

Andrej Platzer,
(prej *Edv. Ferline*)
gosposke ulice št. 3,
v Mariboru.

Proda se nova hiša

na solnčnem in čistem zraku, tri minute od Celja z visokim pritličjem, s tremi sobami, zadej hodnik od spodaj kleti, vodnjak in zemljišče za vrt. 800 gld. lahko ostane vknjiženih. Več pove g. **Matija Gorišek** v Celji.

Hiša z vrtom tik ceste v Rogatcu se takoj dá v najem. Hiša je primerna za kako obrt, zlasti kramarijo ali silarstvo. Več pove vlč. g. dekan v Rogatcu.

Razglas.

Dne 28. t. m. ob 11. uri dopoldne se bode vršila v Kalobji minuendo-dražba nove šole. Stroški znašajo 10.212 gld. 73 kr. Krajni šol. svet v Kalobji, 11. julija 1895.

Cerkvene sveče!

Dovoljujem si naznaniti častiti duhovščini in drugim, ki potrebujejo voščene sveče, da imam bogato zalogo vsakovrstnih **voščenih sveč** od tovarnarja, ki oskrbljuje kn. šk. stolno cerkev in večinoma vse farne cerkve okoli Maribora. Mnoge svedoče dokazujejo, da so te sveče najboljše in najlepše, ki se v našem kraju izdelujejo, ter počasi in mirno gorijo ter se ne ocejajo.

Podpisani priporoča tudi svojo zalogo **manufakturnega in specerijskega blaga** po najnižji ceni.

Z odličnim spoštovanjem

Alojz Vrščič,
trgovec v Ljutomeru.

2-2

Rake!

popolnoma žive, vsak dan na novo nalovljene razpošilja pod jamstvom en jerbašek s povzetjem poštnine in colnine prosto

40 kom. velikane I. vrste . . . . . gld. 5-40
60 " velikanov . . . . . " 4-30
100 " za juho . . . . . " 3-40

B. HALLER,
Stanislav št. 16 v Galiciji. 6-10

Pekarija

blizo farne cerkve v Cirkovicah se pod ugodnimi pogoji prodaja ali pa da v najem. Hiša je pripravna tudi za prodajalnico. Več pove upravništvo „Slov. Gosp.“ 2-2

Hiša z velikim vrtom, dvema njivama in gozdom se prodaja v trgu blizo Celja. Hiša je sposobna za gostilno ali za roko-delca. Kdor želi kupiti, naj se zgleda pri lastniku gospodu **Martinu Šterban št. 61.** v Vojniku. (Hochenegg.) 2-3

Vsi stroji za kmetijstvo vinarstvo in moštarstvo!

Mlatilnice, vitle, trieure
čistilne mline za žito

rezalnice za krmo

aparate proti peronosperi

tlačilnice za vino

tlačilnice za sadje

mline za sadje

predmete za kleti, sesalnice za vse namene, kakor v občo: vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo razpošilja v najnovejših, najboljših konstrukcijah

IG. HELLER, DUNAJ

2/2 Praterstrasse Nr. 49
Bogato ilustrirani katalogi v nemškem in slovenskem jeziku zastonj in poštnine prosto.

Najkulantnejši pogoji. — Jamstvo. — Stroji se dajo na poskušnjo. Cene so se znova znižale! Prekupovalcem znaten popust!

Izborno postonjsko apno,

katero je prav mastno in se jako dobro narase, se prodaja prav po ceni v vsaki množini in vsakem času pri stalni apnenci

Jož. Švajger v Postojni. 13

Štajerska deželna zdravilnica

Rogaška slatina

Južne železnice postaja: Poličane. Sezona od 1. maja do 1. oktobra.

Zdravitev s pitno, topliško in studeno vodo, s sirotko in z elektriko.

Prospekte razpošilja ravnateljstvo.

Slavnoznano glavberjevosolno slatino priporočajo najimenitnejši zdravniki pri boleznih prebavnih in dihalnih organov in sicer:

Tempelj-izvirek kot najboljšo svežilno pijačo,

Styria-izvirek kot dobro zdravilo.

Svežo napolnjeno slatino razpošilja

8-10

Slatinarstvo v Rogatcu-Slatini.

Dobro vino

belo ali rudeče, po gld. 15-50, 17-—, in 19-— po 100 litrov na tukajšnji kolodvor postavljeno, prodaja v množini nad 50 litrov, ter se v obile naročbe toplo priporoča

Kranjska vinarna v Ljubljani

Slonove ulice 52.

5-5

Na prodaj ¹⁻²

je malo posestvo, katero meri pet oralov, na lepem prostoru, sadonosnik, njive, lepi gozd, hrami v dobrem stanu. Hiša je pripravljena za krčmo, ali za drugi obrt, ker stoji tik okrajne ceste, blizo farne cerkve. Pogodbe so lahke. Več se zve pri gosp. F. Vezjaku, trgovskemu pomočniku v Ptuj in pri uprav. „Slov. Gosp.“

!! Novost !!

Veliko perila si prihrani, kdor kupi namizne prte in prtice za kavo iz kavčuka, ki se nahajajo v najlepših vzorcih na metre, po 100 in 145 cm široki in zmerjeni s prav lepimi obročki ter so po 80×80, 80×115, 100×100, 100×115, 115×115, 115×130, 130×130, 130×145, 145×145, 145×165, 165×165, 165×185 165×200 cm veliki.

Teh namiznih prtov in prticev za kavo ni treba prati, dovolj je, če je zbriseš z mokro brisačo. Lahko ostanejo na mizi v vrtu tudi v dežju in po noči ter se ne poškodujejo. Zato so za vsakega neogibno potrebni.

Najceneje se dobé pri

Janezu Khunt-u,

tovarniški zalogi povoščenega blaga, zastiral, tepihov, odev, plah, zastorov, in raznega iz iz vrb spletenega pohištva

v Gradcu, gosposke ulice 29.

Vzorci in cenik franco. ¹⁻³

Mlin pri cerkvi

in blizo mesta, na veliki vodi, s štirim tečajji in tudi za olje delati, se prodá po nizki ceni. Več se izvé pri upravnistvu „Slov. Gosp.“ ¹⁻³

Mlin na tri tečaje, stope in žaga, vse v jako dobrem stanu, poleg malega mesta na Spodnjem Štajarskem, prodá se iz proste roke za 6400 gold. — Poleg spada tudi travnik in njiva. Gotovine položiti je takoj le 2200 gold.

Natančnejša pojasnila daje upravnistvo „Slov. Gospodarja“. ¹⁻⁵

Kneippova kava

v rudečih zavitkih s podobo župnikovo, nadomestuje bobovo kavo.

od bratov
Oelz
v Bregenz-u.

V kraje, kjer se naši pridelki ne dobé, razpošiljamo poštne zavitke po gl. 2-10.

9-10

Tiskarna sv. Cirila

priporoča naslednje knjige:

1. „**Žalostna mati Božja**“, spisal Fr. Bezjak, župnik pri Sv. Marku, 6. natis. Obsega pouk o čiščenju žal. matere Božje, pobožnost sedem petkov v čast žal. materi Božji, razne molitve in pobožnosti za god sedem žalosti Marije Device, zbirko molitev za očitno in domačo službo Božjo in precejšnje število svetih pesmij. Ta posebno za sveti postni čas primerna knjiga stane
vezana v polusnje . . . . . gld. — 70
z zlatim obrezkom . . . . . — 80
v usnje z zlatim obrezkom 1 40
2. „**Družbine bukvice za dekleta**“, spisal Jožef Rozman, pokojni Konjiški nadžupnik, 12. natis; namenjene v prvi vrsti dekletom Križevske družbe, pa tudi vsem dekletom sploh jako koristne, veljajo
vezane v usnje z barvanim obrezkom . . . . . gld. 1 30
rudečim 1 40
zlatim 1 60
3. „**Po poštnem povzetju 10 kr. več.**“
4. „**Duhovni Vrtec**“, 5. natis, priporočanja vredna molitvena knjiga, posebno za mladino, stane
v usnje vezan z zlatim obrezkom . . . . . gld. — 85
s kopčo . . . . . — 95
4. „**Sveto opravilo**“, spisal Anton Slo mšek, nekdanji viši ogleda šol, 5. pomnoženi natis; namenjeno šolarjem viših razredov, velja
vezano . . . . . gld. — 35
v polusnje z zlatim obrezkom . . . . . — 50
v usnje z zlatim obrezkom . . . . . — 60
5. „**Ključek nebeški**“, spisal Ivan Skuhala, dekan v Ljutomeru, za šolarje nižih razredov, velja
vezan . . . . . gld. — 30
v polusnje z zlatim obrezkom . . . . . — 40
v usnje . . . . . — 50
6. „**Molitve na čast svete družine**“, komad 2 kr., 100 po 1 fl. 50 kr.
7. „**Božič**“ pridnim otrokom, spisal Alojzij Vakaj, stane 15 kr.
8. „**Svete pesmi za šolarje**“, vezane 10 kr.
9. „**Zbirka narodnih pesmij**“ I. snopič 10 kr.
10. „**Ženitovanje**“ II. snopič 10 kr.
11. „**Ženitovanje**“ 15 kr.

Kot nadomestilo za bobovo kavo se priporoča Najokusnejša, edino zdrava in ob
go-edravnih ženskam, otrokom in bolnikom! najcenejša primes k bobovi kavi

KATHREINER.

KNEIPPOVA SLADNA KAVA.

Najčistejši prirodni plod
v celih zrnih,
ki se ne daje posarejati.

Se dobi povsod: $\frac{1}{2}$ Kile za 25 kr.

Zdravje in moč
„Kathreiner“
toč.

ČASTNI DIPLOM
1891-1894
8 ZLATIH KOLAJN

Pozor: zahtevajte in jemljite
le istvrne zavojc s imenom
„Kathreiner“.

1891-1894

8 ZLATIH KOLAJN